

i
S K Ä G G

Ansiktshåret anfaller i en feja nära dig. På nutida kroppar är allt hår i det närmaste bannlyst, förutom ovanför skjortkragen. Pungen rakas, skägget odlas! Helskägget är i höst de coola männens främsta accessoar. Goodbye, lena kinder.

TEXT: IMKE JANOSCHEK
ILLUSTRATION: MARIA RAYMONSDOTTER

Efter bara några minuters vistelse på Barber and Books (Sveriges trendigaste barberare?) på Södermalm i Stockholm, börjar man undra över det där sambandet mellan pappaledighet och skäggväxt. Det går liksom inte att komma runt frågan. Visst, artikeln ska handla om skäggsdesign, vi kommer till det strax. Men skägg är på något kliande sätt så mycket mer än bara ett modeattribut. Varför ser man så många skägg just nu, undrar man, i alla fall som kvinna.

– Att bära skägg är ett sätt för män

att återupprätta sin manlighet. I synnerhet yngre män letar efter en ny manlig identitet, slår Håkan Ström, ägare till Barber and Books, fast.

Kan det vara så att ju fler män som tar ut ett redigt antal pappamånader, desto fler helskägg kommer vi att se i stadsbilden? Inte nödvändigtvis på de pappalediga, men på andra, för att återställa testosteronbalansen i samhället i stort? Den rådande skäggtrenden som ett uttryck för manlig osäkerhet?

Nej, det vill inte Håkan veta av. Att vara pappaledig är också manligt, liksom skägget, som är den jämställda mannens identitetsskapare. Skägg är enligt Håkan ett av de manligaste attributen som finns. Den sista utposten som kvinnorna aldrig kommer åt även om självaste modedesignern Vivienne Westwood står med lösmustasch i en rätt ny kampanj för sitt eget

märke. Lustigt nog är det just nu de där ganska feminina männen som har helskägg. Typ Ola Salo, som i sin nya skäggiga stil egentligen mer påminner om en skäggig dam än om trendige Robinson Crusoe.

Politiker är för det mesta skägglösa, omskrivet undantag är Leif Pagrotsky med sitt kulturtomteskägg. Högt rankade akademiker har däremot ofta skägg. Men inte Horace Engdahl. Designer då? Unga vilda som Cheap Mondays Örjan bär skägg. Modedesignern Johan Lindeberg, inte fullt så ung, men fortfarande vild,

chockade nyligen med ett ganska ovärdat uteliggarskägg. Minimalistgardet däremot, med Thomas Sandell och Claesson Koivisto Rune i spetsen, är fortfarande tämligen

skägglöst. Raka linjer, rena kinder.

– Det går en skiljelinje mellan modedesigner och arkitekter och möbeldesigner, säger landets flitigt citerade trendexpert Stefan Nilsson. Att odla skägg är idag ett sätt att visa att man har koll, därför att det är trendigt med skägg. Modemänniskor, rockstjärnor och så vidare, har större press att visa att de är med. Bland formgivare och arkitekter är det inte lika viktigt. Fastän jag tycker att en elegant herre som vår Thomas Eriksson skulle passa väldigt bra i skägg...

Håkan Ström såg redan för ett och ett halvt år sedan att detta skulle hända och startade Barber and Books. En frisörsalong och barberare för män, ett ställe som återerövrar det här med hårklippning från kvinnorna, som under 1980- och 90-talen lade beslag på frisörområdet med besked. Till Håkan kommer män i alla åldrar och från alla kulturer. De yngsta, för att de aldrig har upplevt en rakning med kniv, de äldsta för att de äntligen vill uppleva det igen. De trendiga kommer för att diskutera sina skäggmöjligheter. För Håkan är skägghälsa formgivning på hög nivå.

Håkan Ström, barberare på Barber & Books.

– Det är svårare än att klippa hår, i och med att skägghåret är mycket mer glasartat. Det är hårdare och inte lika medgörligt. Att forma ett skägg handlar verkligen om att SKULPTERA, att anpassa sig till ansiktets förutsättningar.

För hösten 2008 gäller enligt Håkan 1800-tals dandyskägg med mycket volym i mustaschen, till och med så att man kan sitta och tvinna mustaschens toppar. Mustaschvax säljer som smör hos Barber and Books, som lustigt nog har flest kvinnor bland kunderna. De köper presentkort och groomingprodukter till sina män. För minimalister rekommenderar

Håkan en variant på 1960-talets Street-artskägg, med en tunnare mustasch och ett skägg som tunt följer haklinjen hela vägen.

– Lite pre-Beades, förklarar han. Manfred Mann. Nåväl helskägg, skepparkrans, Dali-mustascher, det är 2008. Anything goes, bara det är hårigt. Allt som

en kvinna född på 1960-talet förknippar med mossiga Müsli-lärare och föräldragenerationen är nu tillbaka på unga mäns hakor och kinder. Detta är förvirrande. Ett rejält Marxskägg betydde 1968 kollektivboende och "att diska är småborgerligt förtryck". Ett helskägg 2008 betyder möjligtvis "Jag kan byta tre blöjor i kvarten, packa matlåda till skolutflykten, byta vinterdäck, spöa grannen i vedhuggning och hålla koll på finanskrisen!" Eller?

– Skägg har idag ingen politisk be-

tydelse, slår Håkan Ström fast och vi kommer fram till att skäggets tolkningar har varierat frekvent under årtusenden.

tydelse, slår Håkan Ström fast och vi kommer fram till att skäggets tolkningar har varierat frekvent under årtusenden.

Alexander den store (300-talet f Kr) beordrade soldaterna att raka sig, för att motståndarna inte skulle kunna ta tag i skägget under striderna. Bland grekerna var det bara filosofer och lärare som behöll skäggen. Under Julius Caesar var skägg ett tecken på vanskötsel och sorg. I världsreligionerna utgör skäggen tydliga skiljelinjer mellan olika gudar. De skägglösa – exempelvis buddhisterna och katolska påvar, skapar en identitet kring sin härlighet. De skäggiga tycker däremot att avrakingen av håret är att göra våld på guds skapelse. Grekisk ortodoxa kristna, judar, talibaner och sikhier tror på skäggets kraft och visdom för skäggets bärare. Shiamuslimar har mustasch och sunnimuslimar kör utan. Under 1500-talet stod skägget i Europa för makt och härlighet, Gustav Vasas skägg talar sitt tydliga språk. Under 1600-talet blev skägglöshet åter modernt,

det sägs att Ludvig XIII rakade sina hovmän, för att han själv inte kunde bära skägg till sin peruk. Perukerna växte och skäggen krympte för att till slut försvinna helt. Under 1700- och 1800-talet växte sig mustascherna stora, och mustaschvax blev en stor försäljningshit.

Runt 1900-talet var skägget ett politiskt ställningstagande, ofta ett revolutionärt. Mussolini slog sedan ett slag för den slätrakade fascismen. 1960- och 1970-talen var skäggiga. 1980- och 1990-talen var skägglösa så nära som på skäggsstubben, uppfunnen av Miami Vices Sonny Crockett.

Skägget torde således vara den mest ombytliga accessoar som kan tänkas. För några visar skäggen idag också en längtan efter att vara intellektuell. Att visa att man är vis. Och så är skägget förstås ett uttryck som sjunger längsamhetens lov.

Första sidans skägg: Ulöver Clarke Gable, Solvador Dalí excentrisk mustasch, Leif Pagrotsky i ett klädsamt kulturskägg och Ola Salo i en religiös Jesuskrans inför nyuppsättningen av Jesus Kristus Superstar på Malmteatern.